

SAKSFRAMLEGG

Til:
Bibliotekstyret

Møtedato:
09.05.2019

Sak:

Effektivisering, ADM2020 og bemanning – Universitetsbiblioteket

Innstilling til vedtak:

Bibliotekstyret slutter seg til de framlagte vurderinger og ber bibliotekdirektøren følge opp saken i tråd med styrets innspill i møtet.

Bakgrunn

Det vises til rapport om effektivisering, ADM2020 og bemanning ved UB, framlagt for bibliotekstyret i møtet 30.11.2018 (BS 15/18). Bibliotekdirektøren følger med dette opp signalene i rapporten om å legge fram en egen sak om bemanningssituasjonen i løpet av 2019.

I rapporten redegjorde bibliotekdirektøren for mulige endrede økonomiske betingelser. Saken er fortsatt beheftet med en del usikkerhet.

Økonomiske innstramminger

- Endret husleiemodell
- ADM2020 – UBs bidrag til fellestjenestene større enn forventet
- ABE¹-kuttet i offentlig sektor videreføres i 2019

Økonomisk ramme for gjeldende bemanningsplan

I 2015 ble det utarbeidet en plan for å bringe UBs faste bemanning ned på et økonomisk håndterbart nivå fra 2020. Etter justeringer pga fusjoner og etablering av fellestjenester har bemanningsplanen nå en ramme på 102,7 faste årsverk.

Bibliotekdirektøren vurderte den gang reduksjonen pga ABE-kuttet som greit håndterbar for UB, da UB pga egeninitiert omorganisering forventet effektivisering. Det ble ansett som mulig å opprettholde tjeneste- og aktivitetsnivået med redusert bemanning. Reduksjonen ble satt til ca 10 % over 4-5 år, og forutsatt gjennomført ved naturlig avgang.

Økonomien i bemanningsplanen baserte seg på inntekter i form av basisbevilgning, avtale med UNN om bibliotek tjenester, videreføring av UBs andel av UiTs infrastrukturmidler

¹ Avbyråkratiserings- og effektivitetsreformen

(dekningsbidrag) og prosjektinntekter. På utgiftssida var lagt til grunn gjennomsnittlige lønnskostnader, et visst sykefravær og vakanser, samt driftskostnader pr årsverk iht UiTs standardsatser.

På daværende tidspunkt var husleiebevilgninga lik husleia, og litteraturmidler ble tildelt som særbevilgning.

Det ble vedtatt at fast bemanning skulle reduseres til 96,5 årsverk i 2019/2020. Pga fusjonen med HiH og HiN, samt stillinger overført til UiTs fellestjenester (ADM2020), er antall årsverk justert til 102,7 årsverk. Årsverkene fordeler seg slik på avdelingene:

Tabell 1 Årsverk iht vedtatt bemanningsplan 2020	Stab	Publ	Saml	Result	Sum
Før red. og fusjon	8,7	55,4	23	18,5	105,6
Etter red., før fusjon	7,2	52,4	20,4	16,5	96,5
%-vis reduksjon	17 %	5 %	11 %	11 %	9 %
Etter fusjon	7,2	59,8	20,4	17,3	104,7
Etter red. pga ADM2020/fellestj	6,2	58,8	20,4	17,3	102,7

De opprinnelige 96,5 årsverkene var finansiert slik:

Tabell 2 Finansieringskilde (ref eP 2015/2651-2)	Antall årsverk finansiert
Basisbevilgning	83
Dekningsbidrag	7
Eksterne inntekter (UNN, NAV)	3,5
Sykepengerefusjoner	2
Litteraturbudsjettet	1
Sum	96,5

Bevilgningskuttet pga ABE-reformen var beregnet på basis av enhetens administrative stillinger og faglige støttestillinger. UBs andel av kuttet er 4 %. Denne fordelingsmodellen er fortsatt benyttet.²

Det forelå – og foreligger fortsatt – sterke føringer fra departementet på å kutte administrative kostnader til fordel for forskningsaktiviteten. Dette er også fulgt opp av UB. Det betyr at UBs vitenskapelige stillinger i størst mulig grad ble skjermet.

6 av de 9 stillingene som det ble vedtatt å redusere bemanningen med, var knyttet til ABE-kuttet, og fordelt slik:

Stab: 1,35 av 15,5 %

² I 2019 vil dette utgjøre ca 640 tusen kroner for UBs vedkommende

Bibliografisk:	1,25 år	5,4 %
Brukerrettet:	2,25 år	4,1 %
Result:	1,15 år	6,2 %

I tillegg ble årsverk finansiert av sykepengerefusjoner redusert fra 4 til 2 og kuttet ved en pro rata-fordeling, og et årsverk finansiert ved frigjorte midler i samband med permisjon, ble også kuttet.

Til sammen utgjorde dette en planlagt reduksjon på 9,1 faste stillinger (årsverk).

Nye forutsetninger

Husleie

Endret modell

UBs husleie utgjør 29 millioner kroner i 2019, mens husleiebevilgninga er 26 millioner kroner. Tidligere var husleiebevilgning og husleie like store, men fra 2018 er modellen endret til at husleiebevilgninga bare dekker 90 % av husleia. Differansen på 3 millioner kroner må finansieres av UBs samlede driftsmidler.

Redusert areal

Når lærerutdanninga flytter til nytt bygg i Breivika i 2020, legges det nåværende lærerutdanningsbiblioteket³ i de gamle lokalene ned, og tjenestene skal tilbys fra dagens etablerte bibliotek på campus i Breivika. Med dette reduseres UBs leieareal med ca 4 %, og det forventes at husleia reduseres tilsvarende. Dette antas å gi en innsparing i størrelsesorden 1 million kroner.

ADM2020

I forbindelse med UiTs effektiviseringsprosjekt ADM2020 er det etablert en rekke administrative fellestjenester. Kostnadene ved fellestjenestene fordeles på alle enheter. I universitetsdirektørens foreløpige beregninger er UBs andel 2,4 millioner kroner. Til fradrag kommer kostnader for to stillinger (årsverk) som er overført fra UB til fellestjenestene. Netto ekstra kostnad for UB er beregnet til 1,2 millioner kroner.

ABE-kutt

Regjeringens ABE-kutt er videreført i 2019. Dette medfører en reduksjon i basisbevilgning på 0,6-0,7 millioner kroner og er tatt hensyn til i de følgende overslag. Det er ikke tatt høyde for eventuelle ytterligere ABE-kutt i de kommende år.

Nivå litteraturmidler

Det legges til grunn at litteraturbevilgninga opprettholdes på dagens nivå. Dersom tendensen fortsetter som hittil, betyr det i realiteten redusert kjøpekraft, pga høyere prisvekst utenlands enn innenlands⁴. Men med dagens initiativ til nye avtalemodeller, kan dette bildet endre seg. Mest sannsynlig vil dette medføre økte kostnader.

Bibsys-avgiften

³ Lærerutdanningsbiblioteket (LU) sorterer under UBs Avdeling for publikumstjenester

⁴ Kun innenlandsk prisvekst kompenseres i basisbevilgninga

UiTs deltakeravgift i Bibsys-konsortiet har historisk sett vært finansiert over litteraturbudsjettet. I 2019 utgjør avgiften 2,3 millioner kroner. Bibliotekstyret har sluttet seg til at denne avgiften etter hvert overføres til driftsmidlene. For å skjerme litteraturmidle, er det ønskelig at dette fortrinnsvis skjer uten overføring av midler fra litteratur til drift.

Sykefravær

UBs sykefravær ligger på rundt 6 % (snitt 2014-2018 er 6,13 %)⁵. Om lag 60 % av dette, eller totalt 3-4 % (tilsvarer 3-4 årsverk), er sykefravær over 16 dager, som utløser sykepengerefusjoner.

Økonomi 2019 – ordinær virksomhet

Her tas utgangspunkt i ordinære inntekter og utgifter for inneværende år, basert på universitetsstyrets vedtak i mars og de siste signalene fra universitetsdirektøren. Endelig disponeringsskriv foreligger ikke enda.

I overslagene opereres med tall i hele millioner kroner.

Basisbevilgninga utgjør knapt 142 millioner kroner i 2019.⁶ Husleiebevilgning inngår i summen. Dekningsbidrag og andre inntekter beløper seg til knapt 8 millioner kroner. Samlet inntekt utgjør 150 millioner kroner.

Inntektene skal dekke litteratur med 54 millioner kroner og husleie med 29 millioner kroner. Da gjenstår 67 millioner kroner til lønn og andre driftskostnader.

Grovt regnet koster et årsverk på UB i gjennomsnitt 670 tusen kroner. I tillegg kommer standard driftsmidler pr årsverk på 50 tusen kroner. Total kostnad pr årsverk blir da 720 tusen kroner.

En kan forestille seg ulike scenarier mht kostnadene:

1. Bibsys-kontingenten (2,3 millioner kroner) dekkes fortsatt av litteraturmidle. Det gir 67 millioner kroner til øvrig drift, som kan finansiere 93 årsverk
2. Bibsys-kontingenten (2,3 millioner kroner) dekkes av driftsmidlene. Da gjenstår 64,7 millioner kroner til øvrig drift. Det kan finansiere 90 årsverk
3. Som scenario 1, men med 1 mill ekstra til disposisjon pga redusert husleie. Det gir 68 millioner kroner til øvrig drift, som kan finansiere (i overkant av) 94 årsverk
4. Som scenario 2, men med 1 mill ekstra til disposisjon pga redusert husleie. Det gir 65,7 millioner kroner til øvrig drift, som kan finansiere 91 årsverk

Refusjoner/vakanser

⁵ Kilde: Paga, Sykefraværstatistikk

⁶ Litteraturmidle er inkludert i denne summen, de ble til og med 2016 bevilget særskilt (spesiell basis)

Basert på sykefraværstatistikken er en realistisk forventning at sykepengerefusjoner til enhver tid vil finansiere 3-4 % av arbeidsstokken. Tas utgangspunkt i en arbeidsstokk på 100 årsverk, vil det tilsvare 3-4 årsverk. Videre vil spesielle avtaler⁷ finansiere 2 årsverk, og vakanser vil erfaringsmessig finansiere ca 2 årsverk. Til sammen kan dette finansiere 7-8 årsverk i tillegg til ovennevnte.

I tabellform blir dette slik:

Tabell 3 Lønns- og driftsbudsjett UB	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3	Scenario 4
Inntekter				
Generell basisbevilgning	142	142	142	142
Andre inntekter	8	8	8	8
Sum inntekter	150	150	150	150
Utgifter				
Litteratur	54	54	54	54
Bibsys	Inkl over	2,3	Inkl over	2,3
Lønns- og driftskostnader, til disp	67	64,7	68	65,7
Internhusleie	29	29	28	28
Sum utgifter	150	150	150	150
Resultat	0	0	0	0
Årsverk	93	90	94	91
Årsverk som finansieres av refusjoner/vakanser	7	7	7	7
Sum årsverk	100	97	101	98

Bibliotekdirektørens vurderinger

Ordinære inntekter på 150 millioner kroner årlig synes å være et realistisk anslag. Denne summen kan finansiere en fast bemanning på 97-101 årsverk avhengig av scenario, jf tabell 3. Gjeldende bemanningsplan opererer med 103 (eg. 102,7) årsverk, dvs 2-6 årsverk mer.

Prosjektmidler og andre ekstraintekter kan også bidra til å finansiere stillinger, men ikke på permanent basis. Foreløpig har UB dessuten avsetninger som kan finansiere stillinger. I en overgangsfase vil avsetningene kunne bidra til å opprettholde en større bemanning, men en slik løsning er ikke mulig over tid. Pr 1.1.2019 utgjorde avsetningene 23 millioner kroner. Bibliotekstyret har godkjent at nærmere 11 millioner kroner av dette disponeres i 2019, samt en plan for å disponere ytterligere 3-4 millioner kroner i 2020-2021 (jf tidligere sak, BS 3/19). Pga

⁷ UNN, NAV

kapasitetsbegrensninger i UiTs sentrale avdelinger (innkjøp, rekruttering, bygg) er det imidlertid usikkerhet mht hvor raskt tiltakene kan realiseres.

Det er nødvendig å diskutere hvor stor risiko det er forsvarlig å ta, i forhold til å opprettholde en fast bemanning som er større enn de faste inntektene kan finansiere.

Et forhold bidrar til redusert risiko: Flere av UBs ansatte nærmer seg pensjonsalder. Dersom pensjonering ved fylte 67 år legges til grunn, vil 14 årsverk bli vakante i perioden 2020-2024. Hele 24 ansatte fyller minst 60 år i 2019, herav 11 minst 65 år. Selv om en må anta at flere av de som pensjonerer seg vil måtte erstattes for at UB skal opprettholde nødvendig kompetanse og tjenestenivå, gir dette likevel en ikke ubetydelig fleksibilitet.

Tabellen nedenfor illustrerer hvordan det økonomiske bildet kan se ut i et 5-årsperspektiv, med Bibsys-avgiften gradvis overført fra litteraturbudsjettet til lønns- og driftsbudsjettet med 20 % hvert år til alt er overført i 2024. Internhusleia er her forutsatt redusert fra 2021 (jf scenario 3 i tabell 3), mens virkninga av pensjonering er tatt inn påfølgende år.

Tabell 4 År	Åv som ordinær drift kan finansiere	Bem (åv) iht bem.pl., minus pensj	"Over-/under-forbruk" åv	Over-/under-forbruk mill kr	Bibsys-avgift	Til disposisjon i mill kr	Pensj. åv (67 år)
2020	100	103	3	2,1	0,4	-2,5	4
2021	101	99	-2	-1,4	0,9	0,5	5
2022	101	94	-7	-4,9	1,3	3,6	2
2023	101	92	-9	-6,3	1,8	4,5	0
2024	101	92	-9	-6,3	2,3	4,0	3
Sum							14

Dette viser et visst handlingsrom mht å erstatte de som pensjonerer seg. Hvis vi ser på år 2024, vil bemanningen være nede i 92 årsverk (hvis ingen er erstattet i 2020-2023), mens inntektene kan finansiere 101 årsverk (jf tabell 3). Etter dekning av Bibsys-kontingenten (2,3 mill kr), vil det fortsatt være 4 mill kr til disposisjon. Dette kan f.eks. finansiere 5-6 stillinger, og vil kunne erstatte noen av de pensjonerte.

Det hefter imidlertid fortsatt stor usikkerhet mht de økonomiske rammevilkårene, blant annet knyttet til faktisk pensjoneringstidspunkt for den enkelte ansatte. Den største utfordringen vil være å holde oppe et godt og forsvarlig drifts- og tjenestenivå med færre ansatte.

Bibliotekdirektøren anbefaler at det foreløpig ikke utarbeides noen ny bemanningsplan, men at det utvises betydelig varsomhet mht å binde opp faste stillinger, samt at det foretas grundige vurderinger av hvilken kompetanse som skal etterspørres ved utlysning av slike.

Johanne Raade
bibliotekdirektør

—

johanne.raade@uit.no
77 64 51 21

Marianne Foss
assisterende bibliotekdirektør

—

marianne.foss@uit.no
77 64 57 21

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur